

Els primers vols

Del 1912 a finals dels anys trenta,
un quart de segle prodigiós

La nostra terra, sobretot l'atramuntanat Empordà, ha estat, des dels inicis, escenari i bressol d'històrics episodis aeronàutics en blanc i negre que han servit per il·luminar camins a l'aire que molts enamorats de la llibertat del vol han decidit seguir.

>> *L'aviador Henry Tixier, amb el seu monoplà Blériot Gnome.*

DAVID GARCIA ALGILAGA > TEXT

L'enlairament de l'experiència aeronàutica gironina va tenir lloc a Figueres el 4 de maig de 1912. Aquell dia, milers de persones, vingudes de tot Girona i també de l'altra banda de l'Albera, varen reunir-se en uns oliverars per veure quelcom que mai abans havien vist i que es presentava modern i revolucionari: volar. En el marc de les Fires i Festes de la Santa Creu d'aquell any, el Comitè Permanent de Festes va contractar l'aviador francès Henry Tixier, acompanyat pel seu mecànic, perquè realitzés la que havia de ser la segona exhibició aèria de tot Catalunya. Tixier era un pioner de l'aviació i de l'emprenedoria en el món de l'aviació, ja que s'inscrivía en totes les proves que podia de les que es feien a Europa, i així podia afegir nous rècords a un currículum que li servia per oferir el seu producte.

Tixier va tenir un èxit que va donar el tret de sortida a la història aeronàutica empordanesa, com s'explica en el llibre *Tocant el cel* (2012). Aquella aventura de 24 anys

de recorregut, encapçalada per l'home de l'aviació a Figueres, Francesc Guillaumet, va créixer dins del projecte polític, social, cultural i econòmic dirigit pels republicans federals empordanesos de Josep Puig i Pujades, i va culminar el 1931 amb la construcció d'un camp d'aterratge a la vora del Manol i la constitució de l'Aeronàutic Club Empordanès (ACE).

El primer vol sobre la Costa Brava

L'any següent a l'esmentada festa d'aviació empordanesa, concretament el 7 de desembre de 1913, un altre aviador francès, M. Lucien Demazel, va protagonitzar un altre esdeveniment històric, el que ha estat considerat el primer vol a la Costa Brava, un vol entre Barcelona i la sorra de la platja de Sant Pol, a s'Agaró.

Per copsar la rellevància i magnitud d'aquell festival i d'aquell vol en el context dels inicis de l'aviació, hem de tenir present que l'any 1903 —menys d'una dècada abans de l'estrena gironina— havia tingut lloc el vol del *Flyer* dels germans Wright als

El 4 de maig del 1912, l'aviador francès Henry Tixier va fer a Figueres la que havia de ser la segona exhibició aèria de tot Catalunya

ARXIU CAN CARRERAS - CABANES D'EMPORDÀ

>> *La segona vegada que un avió va volar a Catalunya va ser a Figueres, el 1912.*

Text original en el revers de la foto: «Primer vol d'aeroplà sobre Figueres».

Estats Units, considerat el primer vol complet de la història. Després d'aquella sortida americana, el centre de gravetat de l'aviació es va traslladar a aquella Europa anterior al 1914, i França es va convertir en una incubadora aeronàutica. Per aquest motiu no ens ha d'estranyar que fos a Bagatelle on va tenir lloc el primer vol d'un aeroplà a motor a Europa, el protagonitzat pel brasiler Santos-Dumont el 12 de novembre de 1906; que el primer vol a l'Estat espanyol, el de Can Tunis (Barcelona), el febrer de 1910, fos realitzat per un francès, Lucien Mamet; o que tant l'exhibició a Figueres del 1912 com el vol a la Costa Brava de 1913 fossin duts a terme per aviadors gals.

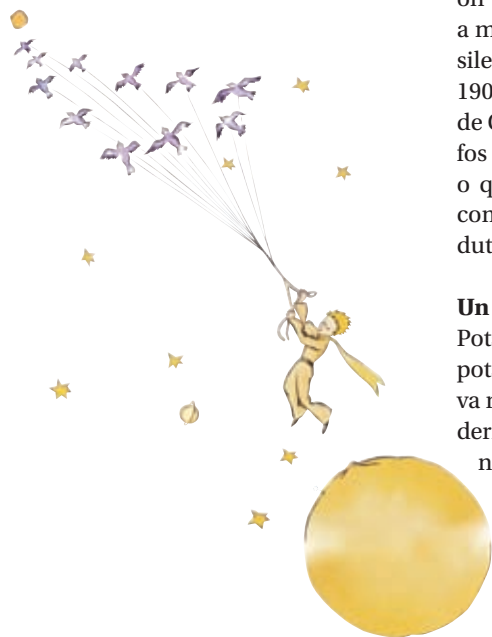
Un quart de segle amb molts de vols

Potser per aquesta proximitat geogràfica, o potser per innates inquietuds aèries, Girona va rebre durant un quart de segle vents moderns, de progrés i llibertat que es varen manifestar de forma festiva en molts punts del territori. Varen ser anys de festes d'aviació, i de visites aèries del pioner de l'aviació catalana, Josep Canudas; de xerrades aeronàutiques i d'exposicions de fotografia aèria, com la de Jo-

sep Gaspar sobre la Costa Brava a Figueres; d'excursions aèries i amaratges a Cadaqués; de construcció de camps d'aterratges i de constitució d'entitats aeronàutiques; de vols en planador, de passejos en avioneta, d'acrobàcies aèries, de ral-lis aeris, de batejos de l'aire, i de salts en paracaigudes com el d'un altre pioner, Pérez Mur; d'heroics aviadors com Joaquín Collar, i de vols històrics com el del *Cuatro Vientos* de Sevilla a Cuba; de creació i creixement de l'aerpostal *Latécoère*, que venia del nord i anava cap al sud amb avions pilotats per aventurers de l'aire com Antoine de Saint-Exupéry, el del *Petit Prince*; de col·laboracions amb l'aviació militar, i de beques, com la que va rebre Careaga, dels Serveis d'Aeronàutica de la Generalitat de Catalunya... En definitiva, temps de somnis d'alçada i projectes de futur entre festa i festa d'aviació.

Però tot d'una, amb un sobresalt, aquell somni va acabar amb l'inici d'una guerra, el 1936, que es va emportar un bagatge personal i material que no es va tornar a recuperar.

David Garcia Algilaga és historiador i autor de *Tocant el cel*.

El 1931 es construeix un camp d'aterratge a la vora del Manol i es constitueix l'Aeronàutic Club Empordanès (ACE) de Figueres